

Wandelroute landgoed Koningshof, vlak bij Haarlem

Waar: [Nationaal Park Zuid-Kennemerland](#)

🕒 1 uur 10 🚶 3,5 km

Over de route

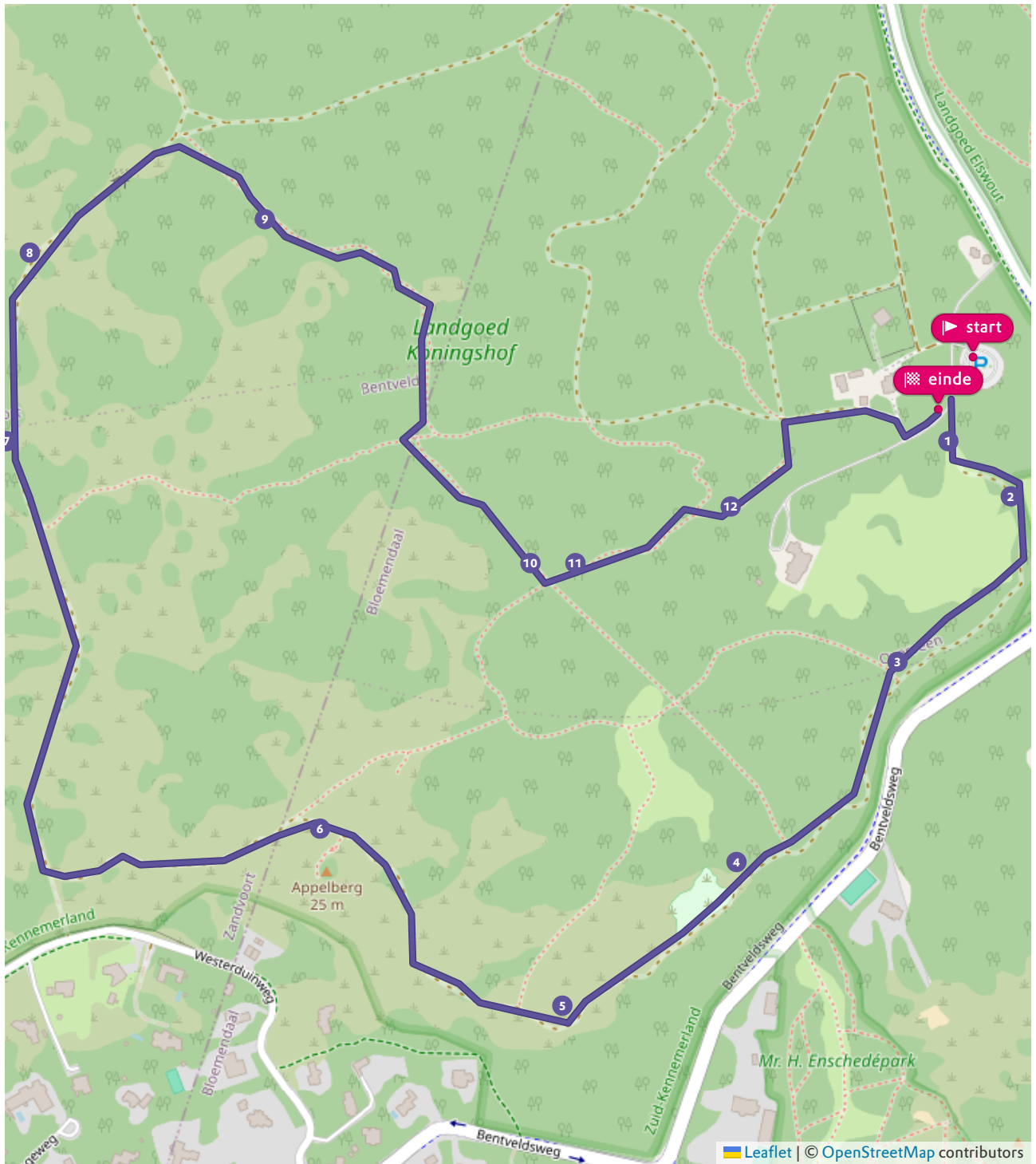
Kom naar het sprookjesachtige Koningshof. Het landgoed bestaat uit een imposant landhuis, een parkweide en parkbos. Wandel over avontuurlijke paden, slingerend door het heuvelachtige duingebied. Kom lekker uitwaaien en laat de kinderen zich heerlijk uitleven op de speelweide.

De wandeling voert je door een deel van Nationaal Park Zuid-Kennemerland.

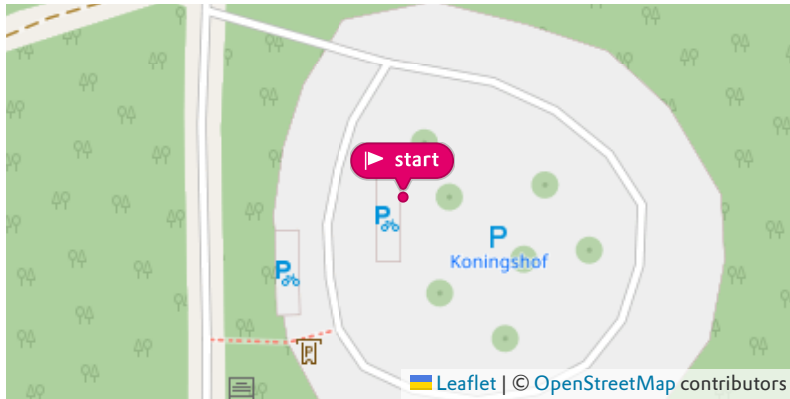
Het landgoed rondom het landhuis Koningshof is 200 ha. groot en een prachtig wandelgebied. Je loopt afwisselend over zandpaadjes en gevarieerd groen bosgebied. Misschien kom je op de route konikpaarden en Schotse hooglanders tegen.

- Route is gemarkeerd met groene pijltjes.

Kaart

Waar kun je starten

Wat kom je onderweg tegen?

1. Parkbos

Een groot deel van de wandeling voert door aangelegde natuur. Tuinarchitect L. Springer bedacht begin 20e eeuw het ontwerp van het parkbos, met de Engelse landschapsstijl als uitgangspunt. Kenmerkend voor deze stijl zijn natuurlijk ogende kronkelpaden, waterpartijen, heuvels en open velden. Het parkbos van Koningshof bestaat uit een centrale weide met daar om heen grote bomen. Allerlei soorten heesters vormen de onderlaag. In het voorjaar bloeien de stinsenplanten, zoals daslook, sneeuwkllokje en lelietje-van-dalen. Stinsenplanten zijn van oorsprong uitheemse planten, aangeplant door vroegere landgoedeigenaren. Rondom de centrale weide loopt een speels wandelpad, dat op verschillende plaatsen een doorkijk geeft naar het landhuis. Een stukje verderop zie je aan de linkerkant de moestuin van Koningshof, met daarin de plantenbakken en de fazanterie. Natuurmonumenten heeft veel werk verricht om het parkbos in oude glorie te herstellen. De werkzaamheden zijn in 2014 zo goed als afgerond. De komende jaren zal Koningshof alleen maar mooier worden.

2. Tonderzwammen

Tonderzwammen leven op dode en halfdode bomen, zoals hier op de dode beuk. Vroeger gebruikte men deze zwam als tondel. Met behulp van vuursteen en ijzer kon de licht ontvlambare zwam ontstoken worden. Zo maakte men met deze 'aansteker' vuur. Ook gletsjermummie Ötzi droeg enkele stukjes tonderzwam bij zich! In de tonderzwam leven allerlei zwametende insecten, zoals kevers, en hun natuurlijke vijanden.

3. Begrazing

Konikpaarden en Schotse hooglanders begrazen dit gebied. Ze voorkomen verruiging en zorgen voor open plekken. De konik is van oorsprong een half wild paardenras uit Polen en Wit-Rusland. Echte overlevers onder ruige omstandigheden! De Schotse Hooglander is een runderras uit....Schotland. Strengere winters doorstaan ze moeiteloos! Door hun verschillende manier van grazen zorgen de grote grazers voor variatie in de begroeiing. Want: koeien trekken met hun tong planten los en paarden snijden planten met hun scherpe tanden. De grazers zorgen voor open plekken in het landschap. Parelmoervlinders en duinparelmoervlinders komen hier graag. Hun rupsen leven van duinviooltjes, die alleen op open zand groeien. Hier vind je ook karakteristieke duinroosjes. Langs het pad vind je de in Nederland zeldzame kruiden: agrimonie en veldhondstong.

4. Spelen is beschermen

Juist omdat hier kinderen spelen, leven er bijzondere plantjes op de speelweide. Het onooglijk plantje van de Kaspische zoutsteppen, de kleine ereprijs, en de zeldzame kleine steentijm groeien hier perfect. Beide soorten kunnen tegen een stootje. Tegen betreding, vertrapping, droogte, zout en hitte. Beter dan welke andere plant ook! Komt er verandering in deze omstandigheden, dan veroveren andere planten de vlakke en is er voor de kleine ereprijs en steentijm geen plaats meer. Dus kom vooral spelen en ravotten! De vol uitgegroeide Oostenrijkse den aan het einde van de speelweide is een imposant ijkpunt.

5. Dood hout brengt leven

Het binnenduïnbos is ongeveer een eeuw oud. Lang niet elke boomsoort haalt die leeftijd. Een eik gaat wel een paar honderd jaar mee, maar een populier laat het veel eerder afweten. Geen probleem. De dode bomen blijven liggen. De natuur ruimt die zelf op. Spechten en boomklevers maken graag gebruik van het rottende, zachte hout van dode overeind staande bomen. Met hun snavel hakken ze broedholen in de stam. Hun kuikens zijn zo veilig voor predators: dieren die zich voeden met andere dieren. Egels, knaagdieren en kleine marterachtigen gebruiken liggende dode bomen weer om de geboden natuurlijke schuilplaatsen. Insecten en paddenstoelen zorgen voor verdere ontbinding, totdat de boom weer helemaal in de kringloop is opgenomen. Dood hout brengt dus leven!

6. Appelberg

Maak een uitstapje linksaf naar het hoogste punt van deze wandelroute: de Appelberg. Vanaf hier heb je een weids uitzicht over het duingebied. In de verte zie je bij helder weer Zandvoort liggen!

7. Vossen en roofvogels

Je wandelt hier op de overgang van bos naar meer open duin. Dit halfopen middenduïnbos ligt dicht bij zee. Het is hier te zout voor bosvorming. Onder deze omstandigheden worden de eiken dus niet zo groot. Maar er is genoeg te zien! Op de Achterweg kom je misschien oog in oog te staan met een vos. Vossen komen soms tevoorschijn uit de vele struiken die hier staan; de duindoorn, liguster en de kardinaalsmuts. Deze zitten soms vol met spinsels van de stippelmot. Een surrealistische gezicht! Kijk ook zo af en toe naar boven, naar de lucht. Buizerds, torenvalken, boomvalken en haviken zijn vaak op roofvlucht boven dit open gebied.

8. Hagedissen

Let op bewegende grasstengels en geritsel in het groen. Op het landgoed wonen namelijk duinhagedissen. Het zijn levendige nieuwsgierige diertjes, die regelmatig tevoorschijn komen. Vooral de smaragdgroene mannetjes zijn juweeltjes om te zien!

9. Peperboompjes

In dit bos staan de rode peperboompjes. Deze struikjes bloeien in februari, en soms zelfs al in januari, met trosjes diep roze en witte bloemen aan stijve, wat spichtige takken. Uit de bloemen groeien helderrode, besachtige steenvruchten. Let op: de vruchtjes zijn zeer giftig, net als de bast! Maar gelukkig niet voor vogels. Zij zorgen voor verdere verspreiding van zaden.

10. Grote dennen

Op veel plaatsen op Koningshof zie je grote Corsicaanse dennen. In het begin van de twintigste eeuw plantte men deze voor het kweken van hout. Dennenhout is zeer geschikt voor stutten in de mijnbouw. Na sluiting van de Nederlandse mijnen daalde de vraag.

Natuurmonumenten vormt de dennenbossen geleidelijk aan om naar meer natuurlijke bossen met inheemse soorten, zoals de beuk, eik, berk en hulst.

11. Molen

Als je goed kijkt zie je hier een ijzeren rail uit de grond steken. Deze diende voor de tuidraden van de molen die hier ooit stond. De molen zorgde voor elektriciteit en het oppompen van water voor landhuis Koningshof. Super moderne voorzieningen voor die tijd!

12. Landhuis

Hier heb je zicht op het landhuis Koningshof; ontworpen door architect Abraham Salm en in 1898 gebouwd in opdracht van bankier J.A.W. Luden. Hij was getrouwd met Mathilde van Vliet, een van de erfgenamen van de familie Borski van landgoed Elswout. Luden liet het landhuis na aan Natuurmonumenten. Het huis, in Engelse landhuis stijl, heeft veel bijzondere details. Kijk maar eens naar de daklijsten en dakvorsten. Voor die tijd was het voorzien van de meest moderne voorzieningen, zoals elektriciteit en stromend water. En ietwat later zelfs een lift.

Je bent door verschillende types bos gelopen. Het bos aan de westkant van Koningshof is heel anders dan hier aan de oostkant. De westkant is heel gevarieerd bos, met allerlei soorten en veel ondergroei. Hier leven ook veel verschillende dieren. Aan de oostkant staan heel veel beuken, aangeplant in de tijd van het landgoed.

Natuurmonumenten laat de natuur buiten historische parken zoveel mogelijk haar gang gaan en koestert de diversiteit aan planten en dieren. Biodiversiteit buiten natuurgebieden is ook heel belangrijk, want slechts 15% van Nederland is natuurgebied. Meer streek-eigen planten en insecten in je eigen buurt, in je tuin of met potten op een balkon, alle beetjes helpen! Kijk op www.natuurmonumenten.nl hoe jij kunt helpen.